

Tájékoztató a fejtetvességről

A tetvesség előfordulása évről évre visszatérő jelenség a gyermekközösségekben, iskolákban, elsősorban az általános iskolákban, de esetenként a az óvodákban és bölcsődékben is.

A fejtetű jellemzői:

A fejtetű (*Pediculus humanus capitis*) 3-4 mm nagyságú rovar, amely színét a haj színének megfelelően változtatja, ovális alakú petéit - amelyet serkéeknek nevezünk - erős cement anyaggal szorosan a hajszálak tövéhez ragasztja.

A legtöbb serke a halánték - és a tarkótájon található. A serke a hajszál növekedésével a hajas fejbőrtől eltávolodik, elhelyezkedéséből tehát a tetvesség időpontjára következtethetünk. A serkékből a tetvek 7-8 nap alatt kelnek ki. Általában egy-egy fejen - ha csak nem nagyon elhanyagolt - ritkán van 5 - 10 tetűnél több. Kizárólag az ember vérére szívja, naponta 6 - 12 alkalommal. Az éhezést rosszul tűri. Ártalmuk elsősorban a viszketés és vakarózás, amely felsebzi a bőrt és ennek következtében másodlagos bőrgyulladás alakul ki. A fejtetű fertőző betegséget nem terjeszt.

Terjedésük:

A fejtetű közvetlen érintkezés útján terjed, leggyakrabban úgy, hogy játék közben a gyerekek feje egymáshoz ér. Közös használati tárgyakkal - sapkacserével, fésűvel - átvihető egyik személyről a másikra. A gyermekektől fertőződhetnek meg a szülők, testvérek és egyéb családtagok, akik a fejtetűt tovább adhatják.

Felderítés:

Fejtetvesség gyanúja esetén célzott felderítést kell végezni a haj átvizsgálásával.

A fejtetű serkéit elsősorban a fülek körüli területre, valamint a tarkótájékra helyezi.

Rendkívül fontos, hogy a vizsgálat kellően alapos legyen, mivel az esetek jelentős részében csak néhány tetűegyed van jelen a hajzatban. Aktív tetvesség esetén, gondos vizsgálattal serkét és mozgó alakokat (lárvákat, imágókat) egyaránt felfedezhetünk. Mivel a mozgó alakok (lárvák, imágók) a kereséskor könnyen eltűnhetnek a hajszálak között, ezért érdemesebb a hajszálakhoz rögzített, kb. 1 mm hosszúságú, könnyecsepp alakú serkéket keresnünk. A serkét a fehér és piszkossárga közötti szín jellemzi, míg az élő tetvek színe - a fogyasztott vértáplálék mennyiségétől függően - a világossárga és a sötétbordó között változhat. Gyakorlatlan vizsgáló számára a serkék és a hajban található korpa egymástól való elkülönítése gondot okozhat, azonban a serke eltávolítása mindig sokkal nehezebb, mint a korpadaraboké. Az életképes serke (tehát

az a pete, amelyben embrionális fejlődés zajlik) a két köröm között összenyomva pattanó hangot ad, míg az elpusztult, illetve üres serketoknál ez már nem tapasztalható.

A szűrővizsgálat menete a következő:

(1) A hajból távolítsunk el mindent (pl. hajgumit, hajcsatot, hajráfot stb.), ami a kifésülést zavarhatja.

(2) A haját lazán szét kell bontani és elsősorban a fülek körüli területet, valamint a tarkótájékat kell átvizsgálni. A vizsgálatot megfelelő világítás mellett, nagyító segítségével végezzük. Használjunk sűrű fogazatú (0,2-0,3 cm fogtávolságú), ún. tetűfésűt, azzal ugyanis biztosabban azonosítható a fertőzöttség a pusztán szabad szemmel történő vizsgálathoz képest. A sűrűfésű használatát megkönnyíti, ha a haj enyhén nedves.

IRTÁS

Az elpusztításukra alkalmas tetűirtó szerek a gyógyszertárban, esetleg a drogériákban vásárolhatók meg. A megvásárolt irtószert minden esetben a címkén lévő használati utasítás szerint, nagy gondossággal alkalmazzuk! A címkén feltüntetett hatás kizárólag az Országos Tisztifőorvosi Hivatal által engedélyezett, OTH engedélyszámmal ellátott, az Országos Epidemiológiai Központ által hatástani szempontból bevizsgált tetűirtó szerek esetén garantálható.

(1) Hajmosás nélküli, egyszeri kezeléssel használható szer

Erre a **PEDEX tetűirtó hajszesz alkalmas**, amivel a hajás fejbőrt és a haját gondosan át kell nedvesíteni. A felvitt készítményt megszáradásig (kb. 5-15 perc) hagyjuk a hajon. A behatási idő alatt a mozgó tetvek és a serkék is elpusztulnak. Célszerű a tetűirtó szert a következő hajmosásig a hajon tartani.

(2) Hajmosással, egyszeri kezeléssel használható szerek Az erre alkalmas tetűirtó készítmények alkalmazási módja eltérő.

- A **NIX tetűirtó szer** felhasználásakor, a kezelés előtt a szokásos módon, samponnal mossunk haját, majd alaposan öblítsük le és töröljük meg úgy, hogy nedves maradjon. A tetűirtó szert juttassuk a nedves hajra olyan mennyiségben, hogy az a haját és a hajás fejbőrt teljesen beborítsa. A készítményt 10 perc múlva gondosan öblítsük le.

- A **NOVOPED tetűirtó hajszesz** alkalmazásakor a készítménnyel a száraz haját és a hajás fejbőrt (különös figyelemmel a fül mögötti és a tarkótáji területre) gondosan nedvesítsük át, majd száradás után hagyjuk legalább 6 órán(!) keresztül a fejen. A hosszú behatási idő miatt a kezelést célszerű lefekvés előtt elvégezni. Ezt követően a szokásos módon, samponnal mossunk haját. A kezeléstől elpusztult tetveket és serkéket, hajmosás után, a még nedves hajról távolítsuk el.

(3) Hajmosással, többszöri kezeléssel használható szer

A **PARASIDOSE tetűirtó sampon** felhasználásakor a haját nedvesítsük be, majd a samponnal mossunk haját, és a képződő habot hagyjuk a hajon 3 percig. Ezt követően a habot bő vízzel mossuk le, és a haját szárítsuk meg. Mivel a tetűmentesség e készítmény esetén kizárólag többszöri hajmosással biztosítható, ezért még két

alkalommal (először 3-4, majd másodszor 7-8 nappal az első kezelés után) a tetűirtó samponnal végezzük ismételt hajmosást.

Minden készítmény alkalmazásakor betartandó: Ügyelni kell arra, hogy a tetűirtó szer ne kerüljön a szembe, mert kötőhártya-gyulladást okozhat. A gyermek csukott szemét vattával kell védeni, és amennyiben mégis véletlenül a szembe jut, vagy a nyálkahártyára kerül, bő, tiszta vízzel el kell távolítani. Kisebesezett bőrfelületre nem szabad alkalmazni. A tetűirtó szeres kezeléstől elpusztult serkéket a gyermek hajáról távolítsuk el, ugyanis a serkementesség jelzi, hogy a kezelés során gondosan jártunk el. Mivel a serkék a hajszálakhoz cementszerű anyaggal rögzülnek, az elpusztult serkék eltávolítása gyakran nem könnyű. Az elhalt serkék eltávolítását ecetbe mártott sűrűfésűvel végezzük, vagy a serkét a hajszálról két körmünkkel, esetleg csipesszel húzzuk le, vagy egyszerűen vágjuk le a hajszálat. A fésűn, kefén található fejtetvek néhány perces forró vízbe mártással, a sapkán levők pedig mosással pusztíthatók el.

MEGELŐZÉS

Ennek egyik leghatékonyabb tényezője a szülői gondoskodás! Vegyük figyelembe, hogy – esetleg személyes tapasztalataink hiánya miatt – gyakran magunk sem vesszük észre, ha a gyermek az óvodából, az iskolából vagy a nyári táborból tetvesen érkezik vissza, ezért a közösségbe tetvesen engedjük el. Ha viszont nem figyelünk fel arra, hogy gyermekünk (különösen a füle körül) gyakran vakarja a fejét, otthon nem fordítunk kellő gondot a rendszeres hajápolásra, a hajmosásra és fésülésre, úgy a hajra került fejtetű könnyen és gyorsan elszaporodhat. Ezért a gyermek tisztálkodásának, fésülködésének rendszeres ellenőrzése nagyon fontos. Időről időre vizsgáljuk át a gyermek haját, nincs-e benne élő tetű vagy serke. Ha gyermekünk olyan közösségbe járna, ahol fejtetvességről hallunk, a PEDEX tetűirtó hajszesz fejmosás utáni (akár rendszeres) alkalmazása a következő hajmosásig biztosítja a tetűmentességet. A PARANIT és a PARASIDOSE fejtetű-riasztó aeroszol használata, majd a készítményhez megadott használati utasítás szerint meghatározott időközönként történő ismétlése a megelőzés másik lehetősége. Információ a gyermekközösségben végzett, fejtetvességi szűrővizsgálatokról Gyermekközösségekben a védőnők rendszeres időközönként ellenőrzik a fejtetvességet és szükség esetén a kezeléseket is elvégzik, amelyekben – indokolt esetben – a megyei kormányhivatalok népegészségügyi szakigazgatási szerveinek kistérségi népegészségügyi intézetei is közreműködnek. Amennyiben az ellenőrző vizsgálatok során az iskola-egészségügyi hálózat gyermeke hajában ismételten tetűt vagy serkét talál, közegészségügyi érdekből a kiszűrt gyermeket név szerint kötelesek jelenteni az illetékes kistérségi intézetnek, amely gondoskodik a tetves gyermek környezetére (családtagjaira stb.) kiterjedő vizsgálatról és szükség esetén a tetves személy kezeléséről.